

КУ «Публічна бібліотека Збарзької міської ради»
Відділ інформації, реклами, удосконалення методики і
практики бібліотечної роботи

Календар

*знаменних і пам'ятних
дат видатних діячів
Збаражчини
на 2026 рік*

Збараж – 2025

УДК 01(477.84)

К 17

Укладач: Н. Сенчишин, *провідний бібліограф відділу інформації, реклами, удосконалення методики і практики бібліотечної роботи КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради»*

Комп'ютерний набір: Н. Сенчишин

Відповідальна за випуск: О. Бойко, *директор КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради».*

К 17 Календар знаменних і пам'ятних дат видатних діячів Збаражчини на 2026 рік [Текст] / КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради; від. інформ. рекл., удоскон. методики і практики бібл. роботи.; уклад. Н. Сенчишин. – Збараж, 2025. – 49 с.

«Календар знаменних і пам'ятних дат видатних діячів Збаражчини на 2026 рік» подає інформацію про уродженців та видатних людей, чиї життя та діяльність пов'язані із Збаражчиною. Розширити коло літератури цієї тематики допоможуть видання: «Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 2026 рік», краснзнавчі бібліографічні покажчики, списки та попереджувальні довідки, видані Тернопільською обласною універсальною науковою бібліотекою. Також для повнішого ознайомлення з життєвим і творчим шляхом видатних людей Збаражчини можна скористатися рекомендаційними бібліографічними посібниками, виданими методично-бібліографічним відділом Збараської ЦБС та відділом інформації, реклами, удосконалення методики та практики бібліотечної роботи КУ «Публічна бібліотека ЗМР», перелік яких вказано на сторінках цього календаря.

Добір матеріалу закінчено в березні 2025 року. Адресується учителям, студентам, культурно-освітнім працівникам, а також усім, хто не байдужий до історії краю та його сьогодення.

Електронну версію посібника розміщено на веб-сайті КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради»:

<http://www.zbarazh-library.com.ua/writen-date.html>

УДК 01(477.84)

© КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради», 2025

Перелік основних ювілейних і пам'ятних дат року

Січень

70 років від дня народження *Сороки Петра Івановича* (06.01.1956 – 05.06.2018) – письменника, літературознавця, редактора.

170 років від дня народження *Горбачевського Антіна Яковича* (27.01.1856 – 25.04.1944) – адвоката, редактора, політичного і громадського діяча.

70 років від дня народження *Назар Марії Іванівни* (31.01.1956) – педагогині, поетеси, краєзнавиці.

Лютий

105 років від дня народження *Піщенко Петяни Миқитівни* (02.02.1921 – 03.01.2004) – педагогині, письменниці.

Травень

95 років від дня народження *Олещук Ігоря Андрійовича* (21.05.1931) – інженера, громадсько-політичного діяча.

Червень

90 років від дня народження *Сливки Романа Михайловича* (15.06.1936 – 04.03.2024) – церковного і громадського діяча.

45 років від дня народження *Притули Сергія Дмитровича* (22.06.1981) – телеведучого, актора, волонтера, громадського діяча.

Серпень

90 років від дня народження *Залеського Антіна Миколайовича* (15.08.1936 – 09.02.1989) – вченого-мовознавця.

Листопад

115 років від дня народження *Клячківського Дмитра-Романа Семеновича* (04.11.1911 – 12.02.1945) – діяча ОУН, першого головнокомандувача УПА.

140 років від дня народження *Музички Андрія Васильовича* (24.11. (06.12) 1886 – 18.09.1966) – літературознавця, педагога.

Землі Збаразької славетні люди

6 січня

70 років від дня народження **Сороки**
Петра Івановича (06.01.1956 –
05.06.2018) – письменника, літературознавця, редактора,
видавця.

факультет Тернопільського
нині ТНПУ ім. В. Гнатюка).

Петро Іванович Сорока
народився 6 січня 1956 р. у с.
Грицівці Збаразького району
(нині Тернопільський) Терно-
пільської області. Після за-
кінчення місцевої восьмирічки
(1971р.) вступив у Кременецьке
медичне училище, яке закінчив
1975 року. Працював за фахом,
служив у війську (1976-1978
рр.). Закінчив філологічний
педагогічного інституту (1986,

Український письменник, літературознавець, редактор,
видавець, телеведучий, літературний критик, кандидат
філологічних наук, доцент кафедри теорії літератури і
порівняльного літературознавства ТНПУ ім. В. Гнатюка,
секретар Тернопільської обласної організації НСПУ.

Працював у Збаразькій районній газеті «Колгоспне
життя» (до 1990 р.) і рухівському «Гомоні» (1990-1993 рр.).
Опублікував десятки монографій і статей в українських і
закордонних виданнях. Співзасновник і видавець журналу

«Сова» (1999 р.), альманаху «Курінь» (1992 р.), газети «Дзвони Лемківщини» (1994-1999 рр.), видавництв «Пегас», «СорокаА».

Премії : Літературно-мистецька міжнародна премія «Слово України» (1994), Премія «Тріумф» ім. Миколи Гоголя (2002), Літературна премія імені Володимира Сосюри (2005), Всеукраїнська літературно-мистецька премія імені Братів Богдана та Левка Лепких (2005), Міжнародна літературна премія імені Григорія Сковороди «Сад божественних пісень» (2009), Літературна премія імені Романа Федоріва (2010), Літературно-мистецька премія імені Пантелеймона Куліша (2011), Премія імені Іванни Блажкевич (2011), Чернігівська обласна премія імені Михайла Коцюбинського (2012), Медаль Івана Мазепи (2016).

Лауреат Всеукраїнського літературного конкурсу «Коронація слова» (спеціальна відзнака «Вибір композиторів» у номінації «Пісенна лірика» за текст пісні «Ловлю цю мить» (2009). Прозаїк, літературний критик Автор численних наукових монографій про майстрів слова і пензля, серії «Денників», а також поетичних збірок. П. І. Сорока друкувався в обласній і республіканській пресі, журналах «Вітчизна», «Київ», «Україна», «Перець», «Дніпро».

У 2011 році про творчість Петра Сороки вийшла збірка досліджень «Вивільнення світла». Книга Петра Сороки «Шедевр» стала кращою книгою 2014 року (за версією НСПУ і Асоціації українських письменників). Видання «Жезл і посох» (2015) висунуто на здобуття Шевченківської премії.

Помер Петро Іванович Сорока 5 червня 2018 року в селі Петрики, Тернопільського району, Тернопільської області.

У жовтні 2018 року видавнича рада видавництва «Український пріоритет», родина Петра Сороки та Михайло Ратушняк започаткували премію імені Петра Сороки, а на початку лютого 2019 року в Національному музеї української літератури у Києві відбувся літературний вечір нагородження переможців, організований видавництвом.

*****

Астаф'єв, О. За кілька кроків від раю [Текст] : [спогад про П. Сороку] / О. Астаф'єв // Вільне життя. – 2020. – 17 січ. – С. 6. – Продовж. 24 січ., 31 січ., 7 лют. – 2020.

Золотнюк, А. Тисячолітній Петро Сорока [Текст] / А. Золотнюк // Вільне життя. – 2018. – 8 черв. – С. 2.

Семеняк, В. А він пише свій вічник [Текст] : [у рідному селі письменника Петра Сороки відкрили пам'ятну таблицю] / В. Семеняк // Вільне життя. – 2019. – 21 черв. – С. 6.

Семеняк, В. Під творами зазначає: «Петриківський Ліс»... [Текст] : [про письменника П. Сороку] / В. Семеняк // Літературний Тернопіль. – 2018. – № 3. – С. 7-9.

*****

Дем'янова, І. Сорока Петро Іванович [Текст] / І. Дем'янова // Тернопільський енциклопедичний словник / редкол.: Г. Яворський, Б. Мельничук, М. Ониськів [та ін.]. – Тернопіль, 2008. – Т. 3 : П–Я. – С. 315: фотогр.

Сорока Петро [Текст] // Літературна Збаражчина : реком.-бібліогр. покажч. / Терноп. обл. від-ня Всеукр. громад. орг. «Укр. бібл. асоц.», Збараж. централіз. бібл. система; уклад.: Н. Сенчишин, В. Радовська; ред. Т. Кульпа; вступ. сл. П. Сороки. – Збараж; Тернопіль, 2017. – С. 150-167: фотогр.

Сорока Петро [Текст]: [біогр., бібліогр.] // Література землі Збараської: бібліогр. посіб. / Збараж. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н. Сенчишин, В. Радовська; ред. Т. Кульпа. – Вип. 3. – Збараж, 2015. – С. 41-46: фотогр.

Сорока Петро Іванович [Текст] // Письменники Тернопілля: члени Національної спілки письменників України : дов.-біогр. вид. – Тернопіль, 2010. – С. 88: фотогр.

Сорока Петро Іванович [Текст] // Сподвижники поля духовного [Текст]: лауреати Всеукр. літ.-мистец. та громад.-політич. премії ім. Братів Б. та Л. Лепких / М. Ониськів, В. Уніят; наук. ред. С. Півторак. – Тернопіль, 2010. – С. 64-65.

Сорока Петро Іванович [Текст] // Хто є хто на Тернопільщині: видатні земляки : дов.-біогр. вид. / редкол.: В. Й. Бачинський, В. В. Болгов, А. В. Вихрущ [та ін.]. – Київ, 2005. – Вип. 2. – С. 57.

Сорока Петро Іванович [Текст]: [біогр., бібліогр.] // Література землі Збараської: бібліогр. посіб. / Збараж. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа; вступ. сл. В. Кравчука. – Вип. 2. – Збараж, 2005. – С. 40-41.

Сорока Петро: Сходження до вершин [Текст]: персон. реком-бібліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Вип. 3. – Збараж, 2006. – 19с.: фотогр.

*****

Бородица, С. В. Світлої пам'яті Петра Сороки. Наукова конференція «Українська література: виклики XXI ст. (пам'яті Петра Сороки) в ТНПУ [Електронний ресурс] / С. Бородица // Тернопільський національний педагогічний університет. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://tnpu.edu.ua/news/-5439/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 02. 2025.

Відійшов у засвіти письменник, літературознавець, видавець Петро Сорока... [Електронний ресурс] // Нова Тернопільська газета. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [2018?]. – Режим доступу: <https://nova.te.ua/statti/vidijshov-u-zasvity-pysmennyk-literaturoznaveets-ta-vydavets-petro-soroka/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 02. 2025.

Пам'яті Петра Сороки [Електронний ресурс] // Тернопільська обласна бібліотека для дітей. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2025. – Режим доступу: <https://odb.te.ua/53280-2/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 02. 2025.

Петро Сорока: «Ніким не мовлені слова» [Електронний ресурс]: [огляд творчості Петра Сороки] // Культура Тернопільщини. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2016. – Режим доступу: <http://info.library.te.ua/2016/02/blog-post.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 02. 2025.

Сорока Петро [Електронний ресурс] // Тернопільська обласна бібліотека для дітей. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://odb.te.ua/writers/petro-soroka/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 02. 2025.

Сорока Петро Іванович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2025. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сорока_Петро_Іванович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 02. 2025.

27 січня

170

років

від

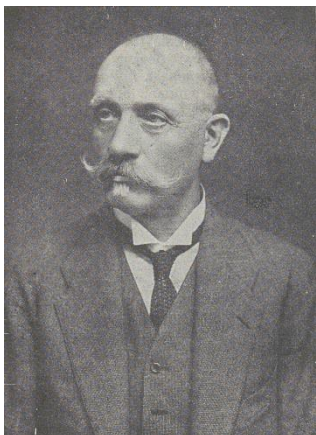
дня

народження

Горбачевського Антіна

Яковича (27.01.1856 – 25.04.1944) – адвоката,

редактора, політичного і громадського діяча.

Антін Якович Горбачевський народився у 1856 році у селі Зарубинці на Збаражчині (нині – у складі Тернопільської області) у родині греко-католицького парафіяльного священника Якова та його дружини Гонорати. Рід Горбачевських мав давнє шляхетське коріння. Антін був молодшою дитиною у сім'ї. Старший син – Іван Горбачевський став відомим ученим-біохіміком, першим міністром охорони здоров'я Чехословацької республіки у 1918 році, ректором Празького університету.

Навчався Антін Горбачевський у Тернопільській гімназії. Брав участь в учнівській організації «Громада». Гімназійне навчання закінчив у 1874 році та вступив на правничий факультет Львівського університету.

Антін Горбачевський вступив до українського народовецького гуртка студентської молоді, потім – до партії народовців. Відповіддю народовців на намагання москвофілів контролювати галицьку пресу, зокрема газету «Зоря Галицкая», стало заснування у 1880 році першого і упродовж тривалого часу єдиного видання українською мовою – газети «Діло». А. Горбачевський увійшов до складу видавців газети, а після смерті у 1883 році старшого товариша і редактора «Діла» Володимира Барвінського, на деякий час очолив редакцію.

У 1884 році Антін Горбачевський переїхав до Перемишля, в якому відкрив свою першу адвокатську канцелярію, у 1893 році відкрив власну адвокатську

канцелярію у Чорткові, яка стала центром громадської та національно-патріотичної роботи у повіті. Доктор А. Горбачевський провадив діловодство своєї канцелярії українською мовою і захищав права української мови в судах й державних органах.

Адвокат А. Горбачевський був серед засновників та членів громадсько-політичної організації «Народна рада». Брав активну участь в організації однієї з перших українських партій – Української національно-демократичної партії. А. Горбачевський став членом Народного комітету УНДП у Львові та головою Повітового народного комітету у Чорткові.

З ініціативи А. Горбачевського у Чорткові організовано культурно-просвітницьке товариство «Українська бесіда». Він очолював кредитову спілку «Надія», Українське педагогічне товариство. У 1911 році адвокат став одним з фундаторів і меценатів приватної української гімназії у Чорткові, а також польської гімназії імені Юліуша Словацького.

У 1913 році А. Горбачевський переміг на виборах до Галицького сейму. Того ж року за представленням цісаря його обрано членом Найвищого державного трибуналу монархії. Адвокат Горбачевський був єдиним українцем у його складі за всю історію цього органу. Перед російською окупацією на початку Першої світової війни у 1914 році він виїхав з дружиною та донькою на захід Австрії. Співпрацював з Головною, згодом Загальною Українською Радою. До Галичини Антін Горбачевський повернувся у 1916 році та працював адвокатом у Тереховлі, оскільки Чортківщина на той період залишалася під російською окупацією.

Антін Горбачевський був учасником Національних Зборів у Львові 18-19 жовтня 1918 року, на яких було обрано Українську Національну Раду. Після проголошення Західно-Української Народної Республіки, адвокат був призначений повітовим комісаром Дрогобицького повіту. 4 січня 1919 року А. Горбачевський обраний до Виділу (президії) Української Національної Ради – парламенту ЗУНР. У її складі брав участь в ухваленні законодавства і розбудові західноукраїнської держави. У квітні 1919 року очолив новостворену Українську

народно-трудова партію, редагував її видання – газету «Свобода». На чолі партії А. Горбачевський був до травня 1923 року.

Після зайняття Дрогобича поляками А. Горбачевський не залишив місто, але й польська влада не наважилася його арештувати. У липні 1919 року адвокат виїхав до Кам'янця-Подільського, де у той час перебував уряд ЗУНР. У вересні 1919 року Антін Горбачевський увійшов як заступник Голови та представник ЗУНР до складу Надзвичайної дипломатичної місії УНР у Польщі та виїхав до Варшави для переговорів. Проте, він не підтримав курс Голови Директорії УНР Симона Петлюри на союз з поляками ціною передачі Польщі території Східної Галичини. Тому незабаром А. Горбачевський вийшов зі складу місії.

У 1921 році повернувся до Чорткова і продовжив активну громадську та політичну діяльність, відновив адвокатську практику. Він обирався головою «Товариства допомоги українським інвалідам», членом наглядової ради «Повітового союзу кооператив» і кооперативу «Українська книгарня».

У липні 1925 року А. Горбачевський став одним із засновників Українського народно-демократичного об'єднання. До вересня 1939 року він перебував у складі його центрального органу – Народного комітету. Протягом 20-30-х років ХХ століття тричі обирався депутатом польського сейму у Варшаві. У 1935 році відкривав сесію Сейму як найстарший сенатор. Очолював Український парламентський клуб.

28 червня 1936 року в Чорткові відбулися урочистості з нагоди 80-річчя адвоката, громадського і політичного діяча Антіна Горбачевського, які стали помітною подією в житті української громади міста. Зі Львова прибули представники Союзу українських адвокатів, до керівництва якого він належав.

Після окупації Західної України радянськими військами у вересні 1939 року, Антіна Горбачевського разом з донькою і зятем – Іваном-Романом Носиком викликали на допит до відділку НКВС. У січні 1940 року уночі влаштували обшук і погром у помешканні адвоката, під час якого він упав і зламав

руку. Антіну Горбачевському з родиною вдалося виїхати з Чорткова. Два місяці він переховувався у Львові, у 1940 – 1941 роках проживав у Кракові. Останні роки життя провів у Чорткові, відновив роботу адвокатської канцелярії. Проте з наближенням фронту змушений був покинути рідний край назавжди. Застудившись у дорозі, Антін Горбачевський помер 25 квітня 1944 року у лікарні міста Сянок (нині на території Польщі). Похований на місцевому цвинтарі.

*****

Степаненко, О. Знання і слово були його зброєю [Текст] / О. Степаненко // Вільне життя плюс. – 2016. – № 43. – 3 черв. – С. 4. (Славні земляки).

Ханас, В. Горбачевський, брат Горбачевського [Текст] / В. Ханас // Тернопіль вечірній. – 1996. – 31 січ.

*****

165 років від дня народження Горбачевського Антіна Яковича [Текст]: [біогр., бібліогр.] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2021 рік / Збараж. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н. Сенчишин, В. Радовська; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2015. – С. 25-227: фотогр.

Горбачевський Антін // Пишаюся селом своїм, його людьми, його красою: село Зарубинці [Текст]: реком. біобібліогр. посіб. / КУ «Публічна бібліотека Збаразької міської ради», від. інформ., реклами, удосконалення методики і практики бібл. роботи; уклад. Н. Сенчишин. – Збараж, 2021. – С. 4-10.: фотогр.

Горбачевський Антін [Текст] // Землі Збаразької славетні імена: реком. біобібліогр. покажч. / Збараж. централіз. бібл. система, центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк; ред. Т. Кульпа; вступ. сл. Б. Будзана. – Збараж, 2019. – С. 91-93: фотогр.

Горбачевський Антін Якович [Текст] // Видатні люди Збаражчини : інформ. дов. / Збараж. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від. ; упоряд. Т. Кульпа. – Збараж, 2013. – С.18-19: фотогр.

Гуцал, П. Горбачевський Антін Якович [Текст] / П. Гуцал / Енциклопедія сучасної України: у 30 т. / ред. кол.: І. М. Дзюба [та ін.]; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії

сучасної України НАН України. – Київ, 2006. – Т. 6: Го – Гю. – С. 188.

Зайцев, О. Горбачевський Антін [Текст] / О. Зайцев // Енциклопедія історії України: у 10 т. / редкол.: В. Смолій (голова) [та ін.]; Інститут історії України НАН України. – Київ, 2004. – Т. 2 : Г – Д. – С. 158. – 518 с. : іл.

Левенець, Л. Горбачевський Антін Якович (27. 01. 1856, с. Зарубинці, нині Збаразького району – 25 (за іншими даними - 26) 04. 1944, м. Сянок (Польща) – адвокат, сенатор, політичний і громадський діяч [Текст] / Л. Левенець, Б. Мельничук // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004 – Т. 1. А-Й. – С. 392-393: фотогр.

*****

Антін Якович Горбачевський [Електронний ресурс] // Дрогобиччина. Вікова спадщина. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://drohobychyna.com.ua/section/osobistosti/antin-yakovich-gorbachevskiy/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 10. 02. 2025.

Басара-Тилішак, Г. Антін Якович Горбачевський – видатний український адвокат, громадський і політичний діяч [Електронний ресурс] / Галина Басара-Тилішак, Ірина Василик // НАС. Вища школа адвокатури НААУ. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2020. – Режим доступу: <https://www.hsa.org.ua/blog-antin-yakovych-gorbachevskiy-vydatnyj-ukrayinskyj-advokat-gromadskyj-i-politychnyj-diyach>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 10. 02. 2025.

Горбачевський Антін Якович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2025. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Горбачевський_Антін_Якович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 10. 02. 2025.

Гуцал, П. Горбачевський Антін Якович [Електронний ресурс] / П. Гуцал // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-31041>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 10. 02. 2025.

31 січня

70 років від дня народження **Назар**
Марії Іванівни (31.01.1956) – поетеси,
педагогині, літературознавиці, краєзнавиці, культурно-
просвітницької діячки.

Марія Іванівна Назар народилась 31 січня 1956 року у с. Доброводи, що на Збаражчині. Після закінчення у 1972 році Доброводівської середньої школи, пішла працювати бібліотекарем у цю ж школу.

У 1975 році вступила на філологічний факультет Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту, який закінчила у 1979 році. У рідному селі – учитель української мови та літератури в загальноосвітній школі (1979-1998 рр.), технічному ліцеї (1998-2018 рр.), від 2018 р. – у відділенні Малої академії наук України.

Нагороди: Тернопільська обласна премія імені Богдана Лепкого (2021), Тернопільська обласна літературна премія імені Ярослава Павуляка (2020), відмінник народної освіти УРСР (1982), освіти України (2006), нагрудний знак «Василь Сухомлинський» (2007), медаль «Почесна відзнака НСЖУ» (2023).

Від 1970-х років вірші Марії Назар друкуються в журналі «Тернопіль», газетах «Вільне життя», «Західна Україна», літературно-мистецьких альманахах «Курінь», «Рушник», «Подільська толока», «Літературна Збаражчина», «Освітнянська скриня».

Авторка збірок **поезій:** «Автографи одкровення» (2002), «Франкові зерна» (2006), «Підкова світла» (2007), «Думки без абзаців» (2008), «У плесі тиші» (2011), «І вічний сад...» (2014), «У долонях неба» (2016), «Клавіатура слова» (2018),

«Руслослів'я» (2020), «Єрусалимськими стезями» (2021), «Три вінки сонетів» (2022, присвячена Тарасові Шевченку, Іванові Франку та Лесі Українці), «На струнах глосарію»; «Доторки» (2024);

Літературознавчих нарисів: «Слово про Бориса Харчука» (1991), «Кольористика лірики Ярослава Павуляка», «Слово про Осипа Роздольського» (2004), «Штрихи до творчості Оксани Лятуринської» (2013), «І слово незнищенне оживе» (2014), «Світловиміри чину» (про Богдана Лепкого 2025), «Живий серед Живих» (про Петра Тимочка, 2025). Краєзнавчих досліджень «Добриводи» (1997), «Село Добриводи у пам'ятниках» (2008), «Літа в цвіту» (2013), «У Добриводи повернувсь».

*****

Семеняк, В. Двадцять творчих літ із променистим словом [Текст] / Валентина Семеняк // Вільне життя плюс. – 2021. – № 58 (29 липня). – С. 3.

Семеняк, В. Доброводівська пам'ять [Текст]: [Про дослідницьку працю у краєзнавчій царині рідного села, членкині Національної спілки письменників України, просвітянки Марії Назар] / Валентина Семеняк // Вільне життя. – 2024. – 11 верес. – С. 7: фотогр.

Семеняк, В. Як Марія Назар побила всеукраїнський рекорд [Текст] / Валентина Семеняк // Вільне життя. – 2024. – 22 трав. – С. 7: фотогр.

Сиско, І. Марія Назар – перша в області володарка знака «Василь Сухомлинський» [Текст] / Ірина Сиско // Народне слово. – 2007. – № 34 (24 серпня). – С. 4.

*****

Назар Марія Іванівна [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2021 рік / Збараж. централіз. бібл. сист., метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2020. – С. 28-29: фотогр.

Назар Марія Іванівна [Текст] // Література землі Збараської: бібліогр. посіб., вип. 2. / Збараж. централіз. бібл. сист., метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н. Сенчишин. – Збараж, 2005. – С.16, 36.

Петраш, Б. Назар Марія Іванівна [Текст]: [біогр.] / Б. Петраш // Тернопільський Енциклопедичний Словник. – Т. IV (додат.). А-Я. – Тернопіль, 2009. – С. 409.

Назар Марія [Текст] // Літературна Збаражчина : реком.-бібліогр. показч. / Терноп. обл. від-ня Всеукр. громад. орг. «Укр. бібл. асоц.», Збараз. централіз. бібл. система; уклад.: Н. Сенчишин, В. Радовська; ред. Т. Кульпа; вступ. сл. П. Сороки. – Збараж; Тернопіль, 2017. – С. 124-133: фотогр.

З творчих доріг життя [Текст]: до 55-річчя від дня народж.: реком. бібліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. сист., метод.-бібліогр. від.; уклад. В. Радовська. – Збараж, 2011. – 15 с.: фотогр.

Назар Марія Іванівна [Текст] // Подільська Толока: альм, вип. 10 / упоряд. З. Кіпибіда. – Тернопіль, 2014. – С. 90: фотогр.

*****

Назар Марія Іванівна [Електронний ресурс] // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2024. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Назар_Марія-Іванівна, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 11.02.2025.

Смоляк, О. Царина літературної творчості Марії Назар [Електронний ресурс] / Олег Смоляк // UA News. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://uanews.org.ua/post/show/1612077181-carina-literaturnoi-tvorchosti-marii-nazar>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 11.02.2025.

2 лютого

105 років від дня народження **П і щ е н к о**

Т е т я н и

М и к и т і в н и (02.02.1921 – 03.01.2004) – *вчительки, письменниці.*

Тетяна Микитівна Піщенко народилася на рівнинних просторах

Полтавщини, на березі річки Псьол, 2 лютого 1921 року в селі Савинці, Миргородського району.

Перші дитячі вірші друкува-лись ще в газеті «Зміна». У голодні 1932-1933 рр. батько змушений був податися на заробітки на будівництво залізниці Нахичевань – Мінджевань, звідки з невідомих причин не повернув-ся. Родина вижила завдяки матері, яка брала в місцевій артільі скатерті, рушники, салфет-ки для вишивання за мізерну плату.

У 1939 році в числі інших молодих випускників приїхала в Західну Україну «підіймати освіту». Друга Світова застала в Чернихівцях. Вижила завдяки Михайлу Мечнику, що дав притулок. Згодом і побрались. У 1944 році чоловіка мобілізували на фронт, звідки не повернувся. 22-річна вдова залишилась з маленькою дитиною на руках. Закінчила Кременецький педагогічний технікум і 33 роки вчителювала.

Проживала Тетяна Микитівна в с. Іванчани Збараського району. Довго не насмілювалась винести свій поетичний доробок (сонети, вірші для дітей, віршовані оповідання, поеми, етюди, статті тощо) на читацький загал. Перша петична збірка «Полум'я веселки: Сонетарій» під редакцією Богдана Мельничука побачила світ у Тернополі в 1992 році завдяки племінниці авторки – Наталії Гураль, по чоловікові Радьо, яка й стала спонсором книжки.

Окремі видання: «Слів моїх намисто» (Тернопіль, 1994), «Пізні квіти» (Тернопіль, 1995), «Полум'я веселки» (Тернопіль, 1992), «Мандрівка у пори року» (Тернопіль, 1995), «Михайлик-літайлик» (Тернопіль, 1996), «Свято кохання» (Тернопіль, 1997), «Самоцвіти» (Збараж, 1997), «Трагедія казки душі» (Збараж, 1998), «Ми – діти» (Збараж, 1999), «Вороги народу» (Збараж, 2000).

Померла письменниця в 2003 році в селі Іванчани Збараського району, де й похована.

*****

Візерунки долі Тетяни Піщенко [Текст]: реком.-бібліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Т. Кульпа. – Збараж, 2014 – 14 с.

Піщенко Тетяна Микитівна [Текст] // Література землі Збаразької.: бібліогр. покажчик / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від., упоряд. М. Дем'янюк. – Вип. 1.– Збараж, 1995. – С. 20: бібліогр.

Піщенко Тетяна Микитівна [Текст] // Література землі Збаразької: бібліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Вип. 2. – Збараж, 2005. – С. 37-38.

Піщенко Тетяна Микитівна [Текст] // Письменники Збаражчини – дітям: реком. бібліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система; метод.-бібліогр. від.; уклад. Т. Кульпа. – Збараж, 2006. – С. 9-11.

Піщенко Тетяна [Текст]: [автобіогр., бібліогр.] // Літературна Збаражчина : реком.-бібліогр. покажч. / Терноп. обл. від-ня Всеукр. громад. орг. «Укр. бібл. асоц.», Збараз. централіз. бібл. система; уклад.: Н. Сенчишин, В. Радовська; ред. Т. Кульпа; вступ. сл. П. Сороки. – Збараж; Тернопіль, 2017. – С. 133-138: фотогр.

*****

Піщенко Тетяна Микитівна [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіон. нформ. портал. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/-pishhenko-tetyana-my-ky-tivna/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 18.02.2025.

21 травня

95 років від дня народження *Олещука Ігоря Андрійовича* (21.05.1931) – *інженера, громадсько-політичного діяча.*

Ігор Андрійович Олещук народився 21 травня 1931 року в селі Чорний Ліс (анексована Польщею ЗУНР-ЗОУНР, за польським адмінподілом – повіт, Тернопільське воєводство, пізніше – Збаразький

район, нині – Збаразька міська громада Тернопільського району.

Початкову освіту здобув у рідному селі, далі навчався у Збаразькій середній школі № 1. Закінчив Львівський політехнічний інститут (1965 р., нині національний університет «Львівська політехніка»). Член Юнацтва ОУН (1946 р.). У 15 років написав щомісячний звіт № 3 і підписав його псевдо Грушка. Коли кдбїсти викрили криївку і знайшли цей звіт, то за почерком легко знайшли автора. У 17 років його заарештували й кинули до Збаразької в'язниці, пізніше перевели в Тернопільський слідчий ізолятор. 22 листопада 1948 р. військовий трибунал Прикарпатського військового округу засудив Ігоря Олещука на 25 років таборів суворого режиму; покарання відбував на шахтах Воркути (нині РФ). Молодий політв'язень потрапив в оточення української інтелігенції. У таборі не вистачало медичних працівників, а знаючи латину, за 8 місяців вивчився на медбрата й почав працювати фельдшером у травмпункті в шахті. Надавав першу медичну допомогу пораненим в'язням-шахтарям. У 1954 році, після смерті Сталіна, судова комісія зменшила термін покарання Ігоря Олещука до 8 років, а оскільки він мав кілька так званих трудових заліків, виконавши 150 % робочого плану, то звільнений у грудні 1955 року.

Працював на цукровому заводі «Поділля» (1956-1962 рр.), у «Тернопільобленерго» на посадах диспетчера, інженера по режимах і керівника групи перспективного розвитку (1962-1995 рр.).

Від 1996 р. – старший науковий працівник історико-меморіального музею політичних в'язнів (Тернопіль). Під час дисидентського руху Ігор Олещук приєднавшись до лав нових борців за свободу, підтримував контакти з Ігорем та Олегом Геретами, Миколою Литвином та іншими місцевими дисидентами.

Член НРУ (1989), від 1994 – член Ради Конгресу української інтелігенції, член ради Тернопільського обласного товариства «Меморіал», 2000-2002 рр. – його голова; від 2003

р. – голова комісії Тернопільської обласної ради з питань поновлення прав реабілітованих.

До його заслуг належить і реконструкція семи могил січових стрільців на Микулинецькому цвинтарі, а також будівництвом пам'ятної стели на фасаді будинку, що на вулиці Коперника, 1.

Автор трилогії спогадів: «Шлях до світанку» (2001), «Шлях до прозріння» (2011), Шлях до свободи (2021), путівника по музею «Тернопільський історико-меморіальний музей політичних в'язнів» (2007, співавтор), «За свободу і соборність» (2007, співавтор), численних публікацій у газетах «Вільне життя», «Свобода» та інших. Консультант документального фільму «Шлях до світанку» (реж. Т. Ткаченко, 2019),

Нагороди: орден «За заслуги» II (2016) і III ступеня (2006) – за значний внесок у збереженні та популяризації історико-культурної спадщини України та розвиток музейної справи, орден князя Ярослава Мудрого 5-го ступеня (2009) – за значний особистий вклад у соціально-економічний, науково-технічний і культурний розвиток України, почесний громадянин міста Тернополя (2023) – за вагомий особистий внесок у становленні української державності та особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, відзнака Тернопільської міської ради I ступеня (2010), довічна державна іменна стипендія відповідно до Указу Президента України Петра Порошенка № 684/2014 від 26 листопада 2001 «Про призначення довічних державних іменних стипендій громадянам України, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність», Тернопільська обласна премія імені Ярослава Стецька (2012), грамоти, подяки Тернопільської обласної ради та адміністрації, громадських організацій.

*****

90 років від дня народження Олещука Ігоря Андрійовича [Текст]
// Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2021 рік / укл. Н. Сенчишин; ред. Т.Кульпа. – Збараж, 2020. – С.32-35.

Головин, Б. Олещук Ігор Андрійович [Текст] / Б. Головин // Тернопільський енциклопедичний словник.– Тернопіль, 2005. – Т. 2.: К-О. – С. 666-667.

Ігор Олещук громадський діяч [Текст]: експрес-інформація / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; укл. В. Радовська. – Збараж, 2011.

Олещук Ігор Андрійович [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2016 рік / укл. Н.Сенчишин, ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2015. – С. 28-30: фотогр.

Олещук Ігор [Текст] // Землі Збараської славетні імена: реком. біобібліогр. покажч. / Збараз. централіз. бібл. система, центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк; ред. Т. Кульпа; вступ. сл. Б. Будзана. – Збараж, 2019. – С. 116-119: фотогр.

*****

89-річний тернополянин працює в музеї політв'язнів, де в юності сам відбував покарання [Електронний ресурс] // Тернополяни. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2020. – Режим доступу: <https://ternopoliany.te.ua/zhittya/53022-89richnyi-ternopolianyn-pratsiuie-u-muzei-politviazniv-de-v-iunosti-sam-vidbuvav-pokarannia-video#>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 18. 02. 2025.

Ігор Олещук [Електронний ресурс] // Тернопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: https://ternopedia.te.ua/index.php/Ігор_Олещук, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 18. 02. 2025.

Моргун, І. «Після звільнення поїхав на могилу Шевченка»: колишній радянський політв'язень Ігор Олещук [Електронний ресурс] / Ірина Моргун // Суспільне Медіа. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://suspilne.media/ternopil/660870-pisla-zvilynenna-poihav-na-mogilu-sevcenka-kolisnij-radanskij-politvazen-igor-olesuk/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 18. 02. 2025.

Олещук Ігор Андрійович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2025. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Олещук_Ігор_Андрійович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 18. 02. 2025.

Фук, Р. У Тернополі презентували книжку політв'язеня Ігоря Олещука [Електронний ресурс] / Ростислав Фук // Суспільне Медіа. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://suspilne.media/ternopil/193728-u-ternopoli-prezentuvali-knizku-politvazna-igora-olesuka/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 18. 02. 2025.

15 червня

90 років від дня народження **СЛИВКИ**
Романа Михайловича (15.06.1936 –
04.03.2024) – *церковного і громадського діяча.*

Роман Михайлович Сливка народився 15 червня 1936 року в м. Хоросткові Гусятинського району. Служив дяком і регентом церковного хору в храмі в м. Читі (нині РФ), де з 1951 року відбував заслання з батьками. У 1959-1960 рр. навчався в Ставропольській (нині РФ), а в 1960-1963 рр. – Одеській духовних семінаріях. У 1967 році закінчив духовну академію в м. Ленінграді (нині м. Санкт-Петербург), у 1970 р. – духовну аспірантуру в м. Москві (обидві РФ). Кандидат богословських наук (1967). Одночасно працював референтом в іноземному відділі Відділу зовнішніх церковних відносин.

З 1971 р. – священник у с. Яблунаві Гусятинського району, з 1973 р. – настоятель Свято-Михайлівського храму в м. Збаражі, благочинний Збаразького району. З 1991 року – ректор Тернопільської духовної семінарії (з 1998 року цей навчальний заклад був розташований у м. Збаражі). Отець Роман Сливка – Митрофорний протоієрей Української православної церкви Київського патріархату, депутат Тернопільської обласної ради 3-х скликань (з 1998 р.), член редакційної колегії «Тернопільського енциклопедичного словника», ініціатор будівництва храму Покрови Богородиці в м. Збаражі.

4 березня 2024 року після тривалої хвороби на 88-му році життя спочив у Бозі клірик Тернопільської єпархії, Збаразький благочинний, настоятель храму святого архістратига Михаїла с. Базаринці митрофорний протоієрей Роман Сливка.

*****

85 років від дня народження Сливки Романа Михайловича [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2021 рік / Збаразька центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н.Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2020. – С. 36-37.

Дем'янова, І. Сливка Роман Михайлович [Текст] / І. Дем'янова // Тернопільський Енциклопедичний Словник. – Тернопіль, 2008. – Т. 3. П-Я. – С. 287: фотогр.

Сливка Роман Михайлович [Текст] // Видатні люди Збаражчини : інформ. дов. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; упоряд. Т. Кульпа. – Збараж, 2013. – С. 65.

Сливка Роман [Текст] // Збараж: події, дати. імена: реком. бібліогр. посіб. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад. В. Радовська, Н. Сенчишин ; ред.: Т. Кульпа, О. Раскіна. – Тернопіль, 2013. – С. 59-60: фотогр.

Сливка Роман [Текст] // Землі Збаразької славетні імена: реком. біобібліогр. покажч. / Збараз. централіз. бібл. система, центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк; ред. Т. Кульпа; вступ. сл. Б. Будзана. – Збараж, 2019. – С. 19-20: фотогр.

*****

Бойко, Р. Відійшов у вічність відомий священник-патріот із Тернопільщини [Електронний ресурс] : [На 88-ому році життя відійшов у Вічність відомий священнослужитель зі Збаразької громади – митрофорний протоієрей Роман Сливка.] // Галас. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2024. – Режим доступу: <https://galas.te.ua/2024/03/vidijshov-u-vichnist-vidomyj-sviashchennyk-patriot-iz-ternopilshchyny/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 20. 02. 2025.

Люди і долі – о. Роман Сливка [Електронний ресурс] : [відео] : [нелегкий життєвий шлях о.Романа Сливки: від заслання в Сибір до ректорства у першій українській духовній семінарії.] // YouTube. Телеканал Тернопіль1. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/>

[watch?v=TYxkypBf3T0](#), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр.
– Опис зроблено 20. 02. 2025.

22 червня

**45 років від дня народження *Притули*
Сергія Дмитровича (22.06.1981) –
українського громадського та політичного діяча, засновника
благодійного фонду *Сергія Притули*, волонтера,
телеведучого, актора..**

Сергій Дмитрович Притула народився 22 червня 1981 року у місті Збараж, Тернопільської області. У 1997 р. посів друге місце на захисті наукових робіт у Малій академії наук України. Школу закінчив із золотою медаллю. Вищу освіту здобув у Тернопільському національному економічному університеті. Паралельно з навчанням грав у КВК, брав участь у конкурсах художньої самодіяльності.

У 1998 р. пройшов кастинг на посаду радіоведучого «Радіо Тернопіль 106.1 FM». У 2000-2001 рр. – навчався в Лондоні в одному з коледжів. Згодом, розчарувавшись у навчанні, почав працювати, Сергій працював у Лондоні за різними професіями: від будівельника і вантажника до офіціанта та помічника кухаря.

Повернувшись до Тернополя, обіймав посаду студентського декана свого ВНЗ і відновив роботу на «Радіо Тернопіль». У 2002 р. захистив диплом і лишився працювати на посаді директора Центру молодіжних ініціатив, навчався в магістратурі. У 2004 р. пройшов кастинг на посаду ведучого

програми «Було ваше, стало наше» і незабаром з'явився в ефірі одного з загальнонаціональних каналів. Отримавши запрошення від столичної радіостанції «Music-радіо», у листопаді 2005 року переїхав до Києва і розпочав роботу в ефірі. У 2006-2009 рр. – Сергій працював резидентом «Comedy Club UA». Паралельно з роботою на Новому каналі працював над радіопроєктами на радіо: «Вишнева 20-ка» на Люкс FM, і «Файна Юкрайна» на Наше радіо. 2008 рік – разом зі своїм колегою по Камеді клуб Педаном та Ольгою Фреймут очолив ранковий ефір Нового каналу – стає ведучим телешоу «Підйом». Працював над шоу до 27 травня 2011 року. З 2008 по 2010 рік був актором, автором і співпродюсером скетч-шоу «Файна Юкрайна» на Новому каналі.

Ведучий гумористичного шоу «Вар'яти». З 2012 року Притула є креативним продюсером розважального телешоу «Хто зверху?» та його постійним ведучим. Восени 2018 року став ведучим телепроєкту «Нові лідери» на телеканалі ICTV.

У 2019 році Притула став членом команди партії «Голос» та балотувався до Верховної Ради. Навесні 2020 року Сергій створив особистий YouTube і Telegram-канали, інші проєкти були поставлені на паузу. У березні він створив обліківку на Patreon, де збирає кошти на закупівлю захисного спорядження для українських медиків. Крім того, він розвиває Facebook та Instagram-сторінки, де має по 1 млн підписників. Під час парламентських виборів 2019 року Притула балотувався в народні депутати України від партії «Голос» під № 30 у виборчому списку.

З 2020 року працює на «Радіо НВ», щочетверга увечері в прямому ефірі веде програму «Посеред тижня з Сергієм Притулою» з 17 до 19 вечора.

11 серпня 2020 року оголосив про балотування на посаду міського голови Києва від партії «Голос». 19 серпня Притула покинув проєкт «Вар'яти шоу» та акторську кар'єру.

У 2023 році закінчив магістерську програму Українського Католицького Університету у Львові в галузі публічного управління та адміністрування.

Від початку російсько-української війни – активний волонтер, збирає матеріальну допомогу й доставляє її українським військовикам. Разом із телеведучим Геннадієм Попенком не раз відвідував з цією метою прифронтові зони. Станом на початок 2020 року Сергій передав на потреби армії близько 40 млн грн – як власні кошти, так і пожертви. Крім того, в Тернополі він опікується реабілітаційним центром для ветеранів війни.

22 червня 2022 року від імені БФ Притули оголосив про збір 500 млн грн на три «байрактари» для української армії під назвою «Народний Байрактар». 24 червня збір коштів був зупинений, а сума зібраних коштів склала понад 600 млн грн, чого б вистачило на чотири безпілотники. Турецька компанія, дізнавшись про акцію, вирішила безкоштовно поставити три дрони. На зібрані кошти 18 серпня 2022 року Сергій купив супутник для ЗСУ і річну підписку на мережу супутників фінської компанії ICEYE. У березні 2023 року засновник фонду повідомив, що за рік війни йому вдалося зібрати 4 мільярди 182 мільйони гривень ^[53]. (https://24tv.ua/skilki-groshey-zibrav-fond-prituli-za-rik-povnomasshtabnoyi-viyni_n2267040).

01.06 2018 р. Притулі Сергію Дмитровичу присвоєно звання «Почесний громадянин Збаража».

5 грудня 2019 р. волонтер і телеведучий Сергій Притула отримав орден «За заслуги» III ступеня «за громадянську мужність, вагомий особистий внесок у розвиток волонтерського руху, зміцнення обороноздатності та безпеки української держави, активну благодійну та гуманістичну діяльність».

Орден «За заслуги» II ст. (23 серпня 2022) – за значні заслуги у зміцненні української державності, мужність і самовідданість, виявлені у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, вагомий особистий внесок у розвиток різних сфер суспільного життя, відстоювання національних інтересів нашої держави, сумлінне виконання професійного обов'язку.

*****

Івахів, О. Притула Сергій Дмитрович [Текст] / О. Івахів // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2009. – Т. 4 (додат.). А. – Я. – С. 485: фотогр.

Притула Сергій [Текст] // Землі Збаразької славетні імена: реком. біобібліогр. покажч. / Збараз. централіз. бібл. система, центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк; ред. Т. Кульпа; вступ. сл. Б. Будзана. – Збараж, 2019. – С. 131-133: фотогр.

*****

Величко, О. Сергій Притула [Електронний ресурс] / Олена Величко // ZNAKI. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2024. – Режим доступу: <https://znaki.fm/uk/persons/sergij-pritula/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 25. 02. 2025.

Кулеба, А. Фонд Притули назвав суму донатів, зібраних за рік повномасштабної війни [Електронний ресурс] / Аліна Кулеба // 24 канал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: https://24tv.ua/skilki-groshey-zibrav-fond-prituli-za-rik-povnomasshtabnoyi-viyni_n2267040, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 25. 02. 2025.

Притула Сергій [Електронний ресурс] // ПАРЛАМЕНТ.UA. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://parlament.ua/dossier/pritula-sergij/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 25. 02. 2025.

Притула Сергій Дмитрович [Електронний ресурс] // LB.ua. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2020. – Режим доступу: https://lb.ua/file/person/5039_pritula_sergiy_dmitrovich.html, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 25. 02. 2025.

Притула Сергій Дмитрович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2025. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Притула_Сергій_Дмитрович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 25. 02. 2025.

Притула Сергій. Громадський та політичний діяч, волонтер, телеведучий, актор [Електронний ресурс] // ЛІГА.net. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2024. – Режим доступу:

<https://file.liga.net/ua/persons/sergei-prityla>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 25. 02. 2025.

Сергій Дмитрович Притула - український телеведучий, волонтер, актор. [Електронний ресурс] // Політanalіз. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2024. – Режим доступу: <https://politanaliz.com.ua/4214-prytula-serhiy/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 25. 02. 2025.

15 серпня

90 років від дня народження *Залеського Антіна Миколайовича* (15.08.1936 – 09.02.1989) – *вченого-мовознавця.*

Антін Миколайович Залеський народився 15 серпня 1936 року у селі Доброводи Збарзького району (нині Тернопільський) Тернопільської області у родині коваля. Малий Антін дуже любив читати. У 1943 році пішов до першого класу Доброводівської семирічки, де вивчав письмо-каліграфію, російську мову, читання, арифметику, а згодом і українську мову. У 1950 році закінчив семирічку з похвальним листом.

Новим етапом його життя стало навчання у Бережанському педагогічному училищі, куди майбутній мовознавець вступив одразу після закінчення школи. Навчаючись на вчителя початкових класів, він, окрім фахових дисциплін, займався музикуванням.

У 1959 р. Антін Залеський закінчив Львівський університет та був скерований на роботу у відділ української філології Інституту суспільних наук у Львові, де пропрацював до 1963 р. З 1966 р. по 1968 р. навчався в аспірантурі в

Інституті мовознавства у Києві, тут же у 1969 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Вокалізми південно-західних говорів української мови». На цей період також припадає його активна діяльність із науково-теоретичним журналом «Мовознавство», що виходить за підтримки органу відділу літератури, мови та мистецтва Академії наук УРСР. Друкуються його статті з лінгвістичної географії, зокрема: «Розрізнення а–е після середньоязикового й у південно-західних говорах української мови» (4 примірники 1971 р.) або «Подовжені приголосні у фонологічній і морфологічній системі граматичних категорій» (6 примірників 1980 р.). З 1974 р. поєднує роботу викладача у Київського університету ім. Т. Шевченка та старшого наукового співробітника відділу діалектології Інституту мовознавства, де працював до кінця життя.

Коло наукових зацікавлень Антіна Миколайовича надзвичайно широке, про що свідчать понад сто наукових розвідок у галузі теоретичної й описової фонетики та фонології, діалектології й історії української мови, теорії та практики лінгвогеографії. Під його керівництвом укладено збірник текстів «Говори української мови» (Київ, 1977). Він є автором низки карт до «Атласу української мови» (Київ, 1984–2001, т. 1–3) та «Общеславянского лингвистического атласа. Серия фонетико-грамматическая» (Вып. 2а: Рефлексы*ѣ. Москва, 1990). «Антін Миколайович посів почесне місце в системі національної філологічної науки. Але партійні органи і служба держбезпеки створили йому перепону в науковому й адміністративному зростанні. Він не вступив у КПРС і не піддався настирливим пропозиціям спецслужб на співробітництво,— переконаний автор книги «У пошуках краси: тривоги і роздуми» професор Олег Шаблій. – Особливо вони занепокоїлись, коли А. Залеський підготував докторську дисертацію на порівняно нову фундаментальну тему в національній лінгвістиці – вокалізація в українській мові» [2, с. 200]. Олег Іванович вважає, що саме текст докторської дисертації став основною причиною смерті мовознавця. Це припущення вчений пояснює кількома дивними обставинами:

Залеський раптово помирає, коли робота повністю готова, а підготовлена докторська зникає і досі немає жодного спомину про це фундаментальне дослідження.

9 лютого 1989 року на 63-му році життя перестало битись ще одне невтомне серце. *«Десять за тиждень-два до цієї дати у кінці січня я відвідав його у лікарні, яка обслуговувала пацієнтів із НАН України. Він лежав у терапевтичному відділі, важкувато дихав. Було видно його занепокоєння. При мені його забрали в кардіологічний відділ, куди мене вже не впустили. Незабаром я довідався про смерть свого друга. Встиг побувати на похоронах у його рідному селі, де ще жила згорьована мати. Туди приїхала також невелика група колег із Львова. Похорон закінчився після заходу сонця... Так зайшло сонце національної філології»*, – з глибоким сумом згадує цей день Олег Шаблій.

Усе своє життя Антон Миколайович працював у філологічній галузі. Його спадщина і до сьогодні не є досліджена, хоча нею цікавляться не тільки національні дослідники, але й американці. Саме вони вперше заговорили про Антона Залеського після його смерті, як про світоча української культури.

*****

Гуцал, П. Залеський Антін Миколайович – вчений-мовознавець [Текст]: [біогр.] / П. Гуцал // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 1. А. – Й. – С. 602: фотогр.

Залеський Антін [Текст] // Землі Збаразької славетні імена: реком. біобібліогр. покажч. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від. ; уклад.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк. – Збараж, 2019. – С. 140-144.

Світоч української мови: Антін Залеський [Текст]: бібліогр. дов. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від. ; підгот. Т. Кульпа. – Збараж, 2013.

Світоч української мови: Антін Залеський [Текст]: бібліогр. дов. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від. ; підгот. Т. Кульпа. – Збараж, 2008.

Скляренко, В. Залеський Антін Миколайович – український мовознавець, словіст [Текст] / В. Скляренко // Українська мова: енцикл. – Київ, 2000. – А-Я. – С. 177.

Залеський Антін [Текст] // Скарбниця талантів землі Доброводівської: реком. бібліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від. ; уклад.: Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2019. – С. 15-18.

*****

Воронич, Г. Залеський Антін Миколайович [Електронний ресурс] / Г. Воронич, М. Железняк // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2010. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=14732, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 26. 02. 2025.

Севастьянів, У. Торував дорогу рідному слову [Електронний ресурс]: до 80-річчя від дня народж. А. М. Залеського / Уляна Севастьянів // Каменяр. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2016. – Режим доступу: <http://kameniar.lnu.edu.ua/?p=5483>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 26. 02. 2025.

Залеський Антон Миколайович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Залеський_Антон_Миколайович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 26. 02. 2025.

4 листопада

115

років

від

дня

народження

**Клячківського
Дмитра-Романа**

Семеновича (04.11.1911
– 12.02.1945) – **українського
військового діяча, член ОУН та УПА..**

Клим Савур – Дмитро-Роман Семенович Клячківський, провідник ОУН, організатор і перший командир УПА –

Північ. Саме він відіграв значну роль в організації та розбудові відділів УПА на Поліссі та Волині.

Дмитро-Роман Семенович Клячківський народився 4 листопада 1911 р. у містечку Збараж на Терно-піллі. Його батько Семен Клячківський у період Першої світової війни воював у лавах Легіону Українських січових стрільців, в 1919 р. помер від тифу.

Закінчив Станіславську гімназію та торгові курси у Львові, навчався на юридичному факультеті Львівського університету. З юних років брав активну участь в молодіжному русі, був членом правління Збараської організації «Сокіл», яка перебувала під впливом Організації Українських Націоналістів (ОУН). Його студентські роки припали на складний історичний період, коли Галичина була частиною Польщі. У 1934-35 роках служив у польській армії. На той час офіційна Варшава проводила шовіністичну політику щодо національних меншин. У 1937 році Дмитра заарештували за підозрою приналежності до ОУН. Але звільнившись хлопець знову налагодив тісні контакти з цією організацією і підпільно очолив юнацьку ОУН.

Після вересня 1939 року репресії в Західній Україні з боку радянської влади спонукали до розширення бази націоналістичного підпілля. Переслідування НКВС були скеровані насамперед проти «соціально ворожих елементів» з числа заможних верств населення та учасників національно-політичних об'єднань (у вересні-грудні 1939 р. до судів передали понад 10 тис. справ).

У період 1939-1941рр. Дмитро Клячківський був обласним провідником «Юнацтва» ОУН Станіславщини, де займався організаційною роботою серед молоді під псевдом «Блонд».

У січні 1941 року у Львові відбувся Процес 59-ти. За констатацією чекістів: «Більшість засуджених, як на попередньому, так і на судовому слідстві визнавали себе винними і не каючись, навпаки, заявляли в суді, що вони були і залишаються непримиреними ворогами совецької влади». Тоді 19 осіб засудили до вищої міри покарання, інших – до

різних строків ув'язнення. Клячківському присуджено смертну кару, яка була замінена на 10 років тюрми. На початку липня 1941 року він зумів втекти з Бердичівської в'язниці, оскільки її адміністрація поспішно евакуювалася на схід через наступ німецької армії.

Взимку 1941-1942 років, після несподіваної смерті відомого провідника ОУН на Волині Володимира Робітницького, Дмитро Клячківський займає цей пост на північно-західних землях.

У січні 1944 року командир УПА-Північ взяв собі псевдо «Клим Савур». На посаді керівника УПА проявив себе енергійним, умілим та відважним командиром. Він займався створенням військових підрозділів і їх забезпеченням, вишколом старшин, розробкою стратегії і тактики бойових дій, організацією самооборони, керував окремими наступальними операціями.

Завдяки рішучості та командному хисту Дмитра Клячківського повстанцям вдалося звільнити від радянських окупантів цілі райони Волині. На цих теренах творилась українська влада, формувались управлінські органи, встановлювалась національна та соціальна справедливість, відкривали школи і лікарняні пункти. Саме за його наказом свято Покрови Пресвятої Богородиці стали вважати днем зародження УПА.

Та вести збройну боротьбу ставало все важче. Підрозділи НКВС за підтримки армійських частин завдавали повстанцям дошкульних ударів. Чекісти намагалися будь-якою ціною захопити насамперед командирів УПА. Була розроблена операція щодо знешкодження Кліма Савура. Через зраду Юрія Стельмашука (на псевдо «Рудий»), полоненого командира одного з підрозділів УПА, НКВС дізнався про місце перебування Дмитра Клячківського. 12 лютого 1945 року він загинув у бою з переважаючими силами НКВС біля Оржівських хуторів Клеванського району на Рівненщині. Ймовірно, похований у Рівному. Посмертно іменований УГВР полковником УПА. 1946 року «Охрім» нагороджений Золотим

хрестом бойової заслуги УПА 1 класу, 1952 року «Клим Савур» нагороджений Золотим хрестом заслуги УПА.

На місці смерті в урочищі Лісничівка, поблизу селища Оржів на Рівненщині встановлено пам'ятний знак. 9 липня 1995 року на батьківщині Дмитра Клячківського у місті Збаражжі йому було встановлено пам'ятник. Ще один пам'ятник було встановлено у місті Рівному. На честь Кліма Савура названі вулиці у Луцьку, Володимирі, Тернополі, Ковелі, Костополі, Стрию, а також названий 83 курінь Уряду пластунів-юнаків та пластунок-юначок імені Кліма Савура.

*****

Дмитро Клячківський [Текст] // Визначні постаті Тернопілля: біограф. зб. / упоряд. О. Г. Бенч, В. М. Троян. – Київ, 2003. – С.89-90.

Клим Савур: легендарний командувач УПА [Текст]: інформ. дов. / Збараж. центр. бібл. систем., метод.-бібліогр. від; уклад. Л. Буряк; ред. Т. Кульпа. – Збараж: [б.в.], 2016. – 20 с.

Ленартович, Б. Дмитро Клячківський – «Клим Савур» [Текст] / Б. Ленартович // Тернопілля'95: регіональний річник. – Тернопіль, 1995. – С. 169-172: фотогр.

Олещук, І. Клячківський Дмитро-Роман Семенович [Текст]: [біографія] / І. Олещук, М. Ханас // Тернопільський Енциклопедичний Словник. – Тернопіль, 2005. – Т. 2: К-О. – С. 92: фотогр.

*****

Клячківський Дмитро Семенович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2025. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Клячківський_Дмитро_Семенович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 27. 02. 20205.

Коваленко, І. Дмитро Клячківський один з засновників УПА [Електронний ресурс] / Іванна Коваленко // Свобода. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2020. – Режим доступу: <https://svoboda.te.ua/dmytro-klyachkivskyj-odyn-iz-zasnovnykiv-ura/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 27. 02. 20205.

Лаврук, Л. Герої нації: Клим Савур (Дмитро Клячківський) [Електронний ресурс] / Лариса Лаврук // Рівненська обласна

бібліотека для дітей. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://rdobd.com.ua/2021/10/29/герої-нації-клим-савур-дмитро-клячків/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 27. 02. 20205.

Марчук, І. Його видали на допиті, а загинув в оточенні: що ми знаємо про Кліма Савура [Електронний ресурс] / Іван Марчук // Суспільне Рівне. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2020. – Режим доступу: <https://suspilne.media/rivne/14084-jogo-vidali-na-dopiti-a-zaginu-v-otocenni-so-mi-znaemo-pro-klima-savura/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 27. 02. 20205.

24 листопада

140 років від дня народження Музички Андрія Васильовича (24.11. (06.12) 1886 – 18.09.1966) – педагога, вченого-літературознавця.

Андрій Васильович Музичка народився 24 листопада 1886 р. в с. Доброводи, нині Збараського району. Навчався в гімназії в Тернополі, випускні іспити склав у Львові в 1907 р. Надалі студював філологію у Львівському університеті. Заарештований у липні 1910 р. за участь у студентському виступі й з університету виключений. Завершував вищі студії в Чернівцях. Рік працював в українській приватній гімназії в Чорткові. Від 1912 р. викладав українську і класичні мови в українській академічній гімназії у Львові, а з наступного року – в українській гімназії в Тернополі. В 1914 р. став доктором філософії. Від липня 1917 р. до березня 1918 р. проживав у зайнятому російськими військами Збаражі, був секретарем повітового комісаріату. Один з організаторів Листопадового чину 1918 р. у Тернополі. В грудні обраний від міста делегатом УНРади ЗУНР, брав участь в її засіданнях у

Станіславові (нині Івано-Франківськ). Разом з УГА перейшов в липні 1919 р. на Велику Україну. В лютому 1920 р. очолив ревком ЧУГА, потім був його секретарем.

Залишився в радянській Україні. Викладав в Одесі в ІНО (нині університет), від 1925 р. – його професор. Був діяльним членом Одеської комісії краєзнавства. Брав участь у Всеукраїнській конференції для підготовки проекту нового українського правопису, що відбулася в травні – червні 1927 р. в Харкові. У червні 1929 р. був учасником засідання ВУАН, на якому проходили вибори академіків.

Андрій Музичка відомий як дослідник новітньої української літератури. Автор праць: «Поетична творчість Г. С. Сковороди» (1923), «Леся Українка: її життя, громадська діяльність і поетична творчість» (1925), «До початків нової української літератури» (1925), «Журнальна українська лірика» (1926), «Шляхи поетичної творчості Івана Франка» (1927), «Життєва путь Івана Франка» (1927), «З творчості Івана Тобілевича» (1927), «Журнальна українська лірика 1926 року» (1927), «Драматична творчість Лесі Українки та її розуміння» (1928), «Марко Черемшина (Іван Семанюк)» (1928), «Письменник радянських буднів» (1928), «Натуралістичний імпресіонізм Коцюбинського» (1931) й ін., що вийшли окремими виданнями або опубліковані в збірниках чи журналах.

Заарештований 27 квітня 1931 р., звинувачений за ст. 54-11 КК УСРР у «націоналістичній діяльності». Майже рік провів у попередньому ув'язненні. Згідно з рішенням «трійки» при колегії ДПУ УСРР від 5 березня 1932 р. висланий на 3 роки з радянської України із забороною проживати у ще 11 регіонах СРСР. Був позбавлений наукового ступеня і вченого звання. Перебував у м. Кзил-Орда (Казахстан), згодом викладав у місцевому педагогічному інституті.

Від 1955 р. був старшим викладачем кафедри російської літератури педагогічного інституту в Семипалатинську (нині Семей, Казахстан), займався науковою роботою. В 1956 р. захистив кандидатську, а 1958 р. – докторську дисертації на тему «Леся Українка та її творчість». Реабілітований 12

вересня 1956 р., однак на роботі в Одеському університеті не поновлений.

Помер 8 вересня 1966 року, похований у Семипалатинську (нині – місто Семей, Казахстан).

*****

115 років від дня народження Музички Андрія Васильовича – українського літературознавця [Текст] // Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 2001 рік: бібліогр. список. – Тернопіль, 2000. – С. 84.

Андрій Музичка – вчений і патріот [Текст]: експрес-інформ. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; підгот. Н. Сенчишин. – Збараж, 2007.

Головин, Б. Музичка Андрій Васильович [Текст] / Б. Головин, М. Назар // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2005. – Т. 2 : К – О. – С. 577: фотогр.

Левченко, В. В. Музичка Андрій Васильович. [Текст] / В. В. Левченко // Одеські історики: енцикл. вид. – Том 1 (початок XIX – середина XX ст.). – Одеса, 2009. – С. 248-251.

Лисенко, І. М. Музичка Андрій Васильович [Текст] / І. М. Лисенко // Українська радянська енциклопедія. – Т. 7. – Київ, 1982. – С. 163-164.

Лисенко, І. М. Музичка Андрій Васильович [Текст] / І. М. Лисенко // Українська літературна енциклопедія. – Т. 3. – Київ, 1995. – С. 429.

Музичка Андрій [Текст] // Землі Збараської славетні імена / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від. ; уклад.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк. – Збараж, 2019. – С. 150-153.

Музичка Андрій [Текст] // Скарбниця талантів землі Доброводівської: реком. бібліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від. ; уклад.: Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2019. – С. 22-25.

Назар, М. Андрій Музичка – вчений і патріот [Текст] // Реабілітовані історією: кн. Пам'яті Збараського району. – Тернопіль, 2006. – С. 33-34.

*****

Музичка Андрій Васильович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2025. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Музичка->

Андрій Васильович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 28. 02. 2025.

Музичка Андрій Васильович [Електронний ресурс] // Тернопільщина. Регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2025. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/muzy-chka-andrij-vasy-l-ovy-ch/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 28. 02. 2025.

Музичка Андрій Васильович [Електронний ресурс] // Леся Українка. Енциклопедія життя і творчості. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2012. – Режим доступу: <https://www.l-ukrainka.name/uk/Guide/MuzychkaAndrijVasylovych.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 28. 02. 2025.

*****

1 березня 1901 р. у с. Шили Збаразького району (нині Тернопільський) народився **Доброві́р Дми́тро** – **лікар, меценат**. Під час Визв. змагань 1917–21 вступив до УГА. Згодом емігрував до Чехії. Закін. Праз. університет (1930). Нострифікував лікар. диплом у Познан. університеті (Польща). Працював лікарем у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ) та на Тернопільщині. Член Укр. лікар. товариства у Львові (1930). Під час 2-ї світової війни працював лікарем у таборі для біженців у Німеччині. 1949 емігрував з родиною в Австралію. Після студій у Мельбурн. університеті працював у шт. Вікторія. Один з фундаторів-меценатів ЕУ.

Помер 15 травня 1975 р. в м. Мельбурн (Австралія).

15 квітня 1896 р. в с. Тарасівка Збаразького району (нині Тернопільський) народилась **Останчук Анда Яківна** – **оперна і камерна співачка**. Навчалась Анда у Львівській жіночій гімназії. Захоплювалась музикою, брала участь в учнівських виступах.

Згодом, у 1913 році, вона успішно дебютувала як камерна співачка у Львові, на концерті, присвяченому Т. Г. Шевченку. Преса вже тоді відзначила «сильний і милозвучний сопрано дебютантки». У 1921 році Анда Остапчук закінчила Віденську музичну академію (клас вокалу в професора Форстена). Володіючи чудовим мецо-сопрановим голосом, вона співала у Відні, у пересувному музичному театрі в Австрії та на рідній сцені в Ужгороді. Виконувала твори М. Лисенка, О. Нижанківського, М. Аркаса, С. Людкевича та ін. Оперні партії: Наталка («Наталка-Полтавка» М. Лисенка), Катерина (однойм. опера М. Аркаса), Маргарита («Фауст» Ш. Гуно), Амнеріс («Аїда» Дж. Верді) та ін. Померла 1949 р. в м. Братислава (Словаччина).

3 травня 1896 р. у с. Добромірка Збарзького району (нині Тернопільський) народився *Небеш Степан* – **військовик, правознавець, громадський діяч**. Після навчання у початковій школі вступив у Тернопільську гімназію (1906–1914 рр.), а з початком Першої світової війни зголосився добровольцем до Легіону Українських Січових Стрільців. 3 вересня 1914 року на Закарпатті пройшов військовий вишкіл. Після вишколу вирушив на фронт 1-й курінь УСС під командою Василя Дідушка. У 1915–1917 рр. брав участь у подільських боях проти за р. Золотою Липою і Стрипою. Вступає до лав до Галицько-Буковинського куреня Січових Стрільців, яким командував Євген Коновалець. 1 липня 1917 р. в Конюхові біля Бережан потрапляє у полон до росіян у Озерна. Степан Небеш у Тернополі втік з полону і виїхав до Станіславова, а далі до Києва, де навчався на правничому факультеті Київського університету. У листопаді 1918 р. допомагав Володимирові Винниченку виїхати зі столиці та передав Головній Німецькій Команді ультиматум Директорії з вимогою нейтральності німецьких окупаційних військ в Україні. В 1920 р. повернувся до Галичини. У Львові протягом 1921–1927 років вивчав право в Таємному Українському Університеті. Після завершення навчання три

роки працював як судовий аплікант в окружному суді в Тернополі (1930–39 рр.). У 1941 році отримав посаду судді в Надвірній та керував церковним хором. У листопаді 1943 р. був заарештований німцями за підозрою у зв'язках з ОУН, однак незабаром звільнений, після знущань його звільнили його як суддю з келії смерти в Станиславові по вул. Білінського (зараз вул. Академіка Сахарова). Навесні 1944 р. емігрував через Австрію в Німеччину, 1949 – у США, де жив у Клівленді. Член Братства УСС, Об'єднання бувших вояків українців в Америці, Товариства українських правників у США, видавництва «Червона калина». Нагороджений ювілейною пропам'ятною відзнакою «50-ліття УСС», заснованою рішенням загальних зборів ОБВУА до 50-ї річниці виходу Першої сотні УСС на фронт влітку 1914 року. Автор оповідань із визвольної боротьби: «Нарис про село Добромірка», «Спогад про Куропатки й Конюхи», «Січові Стрільці на Україні в 1917-1918 рр.» й інші.

Помер 22 березня 1982 року у місті Клівленді. Похорон відбувся 25 березня 1982 року у церкві Св. Йосафата, а тіло спочило на цвинтарі Св. Петра і Павла у Пармі.

13 червня 1896 р. в с. Колодне Збарзького району (нині Тернопільський) народився **Качуровський Михайло** – художник, вчений у галузі медицини. Працював доцентом кафедри нормал. анатомії, в 1939 р. закінчив Харківський інститут мистецтв. Під час Другої світової емігрував до Німеччини. Від 1950р. – завідувач лабораторії анатомії ока в м. Філадельфія. (1956-73 рр.) Співавтор першого радянського анатомічного атласу. Автор публікацій на медичні теми, у т. ч. 22 наукових статей в англomовному «Американському журналі з офтальмології». Як художник працював у техніці акварелі. Серед картин: «Гаряче літо», «Зимове сонце», «Дід Мороз у лісі» та ін. Учасник 3-ох колективних і 15 персональних виставок у містах Харків, Гамбург (Німеччина), Відень (Австрія), Філадельфія, Нью-Йорк (США), Вашингтон та ін.

Помер М. Качуровський 15 лютого 1976 р. в м. Філадельфія.

16 червня 1926 р. у с. Нижчі Луб'янки Збаразького району (нині Тернопільський) народилась *Паламарчук Ярослава Володимирівна* – громадська діячка, меценат. Член ОУН; діяльна в українських товариствах в родинному селі. Закінчила торгову школу в м. Львів. Від 1944 р. в Німеччині, від 1947 р. в Канаді (м. Вінніпег). Розбудовувала українські організації Визвольного фронту, 8 років очолювала відділ Ліги українок Канади у Вінніпезі, 2 роки – голова відділу Комітету українок Канади. Допомогала коштами на реставрацію замку, закупівлю медичної апаратури для центральної районної лікарні Збаража; будівництва лікувального центру в Моршині Львівської обл.; створенні к/ф «Нескорений» (про Р. Шухевича).

27 червня 1956 р. у м. Збаражжі (на Тернопільщині) народився *Присухін Сергій Іванович* – **філософ, релігієзнавець**. Випускник філософського факультету Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка (1986 р.). Доктор філософії, доцент кафедри філософії Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана. Фахівець з проблем історії філософії, логіки і методології наукового пізнання, філософії релігії, релігієзнавства. Член Української асоціації релігієзнавців. Професійну біографію розпочав на кафедрі філософії Київського політехнічного інституту (1986-1994 рр.). В 1993 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Феномен кризи міжнародного спілкування у колишньому СРСР: досвід соціологічного та політичного аналізу» і отримав науковий ступінь кандидата філософських наук. В 2004 році отримав вчене звання доцента кафедри філософії. Від 1995 р. – на кафедрі філософії (від 2021 р. – кафедрі соціології) Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана. Викладає дисципліни: філософія, релігієзнавство, логіка, логіка та методологія наукових досліджень, системний підхід в організації наукових досліджень, філософія права. Особливу увагу приділяє вивченню середньовічної

філософії та неотомістській філософії персоналістичного спрямування св. Івана Павла II. Є автором десяти навчальних посібників з філософії, релігієзнавства, логіки та методології наукового пізнання та ін. Учасник багатьох всеукраїнських і міжнародних наукових конференцій, семінарів з проблем історії філософії, філософії релігії, релігієзнавства, законодавчого забезпечення прав і свобод людини. Член Української Асоціації релігієзнавців.

27 червня 1896 р. у с. Доброводи Збарзького району (нині Тернопільський) народився **Бабій Іван Данилович** – **красзнавець, літописець**, перший дослідник історії села Доброводів. Навчався у місцевій школі. В 1912 р. «навчався кравецького ремесла». Брав активну участь у суспільному та політичному житті села, активний член товариства «Провіта».

Помер у 1973 році.

19 липня 1936 р. у с. Киданці Збарзького району (нині Тернопільський) народився **Яциковський Богдан Миколайович** – художник. Член НСХУ (1988 р.). Закінчив Львівський інститут прикладного та декоративного мистецтва (1972 р.). На Першій республіканській виставці медаль'єрного мистецтва представив ювілейну медаль до 70-річчя з дня народження М. Островського (1974 р. Бронза, литво, діаметр 205 мм.). Працював в галузі декоративно-прикладного мистецтва (кераміка). Серед творів: пласти «Гуцул», «Гуцулка», «Дума» (1960-70 рр.), композиції «Щира осінь», «Писанки», «Садок вишневий» (1984 р.); диптих «Христос родився» (1994 р.).

15 серпня 1946 р. у с. Доброводи Збарзького району (нині Тернопільський) народився **Залеський Андрій Іванович** – **красзнавець, письменник, військовик**. Там же і закінчив середню школу. В 1964-1965 рр. працював слюсарем-монтажником на будівництві Збарзького цукрового

заводу. В 1965 році призваний в ряди Збройних сил. Відслужив два роки строкової служби. Поступив на загальновійськовий факультет Санкт-Петербурзького вищого військового училища. Після закінчення проходив офіцерську службу на різних військових посадах. В 1991 році звільнився в запас. Працював інспектором, старшим інспектором по режиму і охороні в Київському науково-дослідному інституті електрозварки Академії наук України, пізніше – командиром спецпідрозділу державної служби охорони Залізничного району міста Києва. В 1995 році, за сімейними обставинами переїхав на проживання в село Шимкіці Збаразького району. Деякий час працював в агротоваристві «Калина». Андрій Залеський офіцер у відставці, військовий пенсіонер. Член Української народної партії, депутат Збаразької районної ради V скликання. Член Національної спілки журналістів України, публіцист, автор книг «Село на кордоні Волині», «Стежками людської долі», «Петро Олійник – життя і боротьба», «На службі у військах правопорядку», «На порозі рідного дому», автор ряду публікацій в засобах масової інформації.

Помер А. І. Залеський 3 листопада 2019 року.

19 вересня 1921 р. у с. Красносілці Збаразького району (нині Тернопільський) народився **Шуст Іван Васильович** – вчений у галузі цитології і гістології, громадський діяч, педагог. Доктор біологічних наук (1967 р.), професор (1971 р.). Академік Міжнародної академії інтегральної антропології (1997 р.), почесний академік Української АН національного прогресу (1997). Закінчив учительську семінарію в м. Яворів (1943 р.) та Львівський зооветеринарний інститут (1951 р.), а після закінчення, йому, як відмінникові, запропонували залишитися на одній з кафедр. Через кілька років він захистив кандидатську, вивчав іноземні мови (всього знав їх 5). У 1958 р. перевівся до Тернопільського медінституту (нині – медуніверситет ім. І. Горбачевського), де і пропрацював 13 років: доцент кафедри гістології (1958 – 71

рр.), заступник декана лікувального факультету (1960 – 63 рр.), проректор з наукової роботи медичного інституту (1969 – 71 рр.). З 1971 року і до виходу на пенсію (28 років) професор І. В. Шуст очолював кафедру анатомії і фізіології людини Тернопільського педагогічного інституту. Але і на заслуженому відпочинку вчений продовжував наукову роботу, особливо пишався монографією про кровоносні судини, написаної разом з двома синами (обидва – медики). Автор і співавтор понад 200 наукових праць, у т. ч. трьох монографій, шести навчальних посібників, статей в українських і зарубіжних виданнях. Автор книг спогадів і авторських віршів «Згадки і роздуми» (2002), «Одкровення старого пенсіонера» (2011).

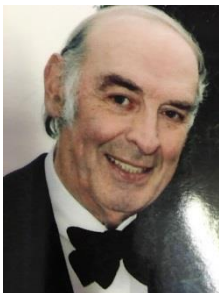
9 квітня 2017 року на 96-му році пішов з життя перший професор Тернопільського державного педагогічного інституту, перший доктор біологічних наук на Тернопіллі Шуст Івван Васильович.

30 вересня 1951 р. у с. Доброводи Збараського району (нині Тернопільський) народився *Лагодинський Микола Гнатович* – **правник, громадський і політичний діяч**. Навчався в державних гімназіях Тернополя й Золочева. Закінчив правничий факультет Львівського університету (1890). Проходив адвокатське стажування в канцеляріях Костя Левицького та Михайла Короля. Працював адвокатом у містечку Мацошин (нині село Жовківського району Львівської області), від 1900 року – у містечку Ділятин, де відкрив адвокатську контору. У його канцелярії проходив адвокатську практику Іван Семанюк (письменник Марко Черемшина). Проявив себе вмілим оборонцем на судових процесах. Був активним діячем українського громадського та політичного життя в Галичині. Від 1890 року – член Української радикальної партії (згодом входив до її керівних органів, у 1914-1919 рр. – голова партії). Разом з Левом Бачинським, Дмитром Вітовським, Кирилом Трильовським та іншими утверджував передові ідеї в галицькому суспільстві,

брав участь у розвитку сокільсько-січового руху (див. «Сокіл», «Січі»), в організації випуску та поширенні радикальної преси. Від квітня 1908 до грудня 1912 року – скарбник Головного січового комітету Галичини. Заснував у Ділятині ощадно-кредитове товариство «Руська каса», очолював повітові філії товариств «Просвіта», «Сільський господар», «Руська бесіда». Підтримував стосунки з Іваном Франком. 1903 року був у Полтаві на відкритті пам'ятника Іванові Котляревському, відвідав могилу Тараса Шевченка на Чернечій горі в Каневі. У 1907 р. став послом (депутатом) австрійського парламенту від 55 двомандатного округу (Войнилів – Долина –Рожнятів – Калущ – Надвірна – Делятин – Солотвино) внаслідок відмови Кирила Трильовського від мандату на користь 56 округу (де також переміг), у 1911 р. переміг повторно. В парламенті очолював радикальну фракцію Українського парламентського клубу; водночас в 1913-1914 рр. – посол (депутат) Галицького крайового сейму від Надвірнянського повіту. Член Головної Української ради (ГУР) від 1914 року, від травня 1915 року – член Загальної Української ради (ЗУР). У період Західноукраїнської Народної Республіки – делегат Української національної ради ЗУНР, суддя Польового суду Начальної команди УГА. Автор статей на суспільні теми в періодичних виданнях, брошури «Парламент австрійський на службі поляків» (1909).

Помер 12 травня 1919 року в містечку Ділятині (ЗУНР, нині смт Делятин Надвірнянського району Івано-Франківської області, Україна). В 2016 році на приміщенні Доброводівського будинку культури відкрито меморіальну дошку до 150-річчя від дня народження Лагодинського Миколи Гнатовича.

4 листопада 1936 р. у с. Чернихівці Збарзького району (нині Тернопільський) народився **Мечник Микола Павлович** – хормейстер, педагог, Заслужений працівник культури УРСР. Мечник Микола – народився 4 листопада 1936 року в селі Чернихівці Збарзького району. Ще під час

служби в армії брав активну участь в художній самодіяльності військової частини і міста Постави (Білорусь). В 1958 році вступив на навчання до Тернопільського музичного училища, яке закінчив з відзнакою і був направлений на роботу до Тербовлянського культурно-освітнього училища викладачем вокально-хорових дисциплін. З 1966 року – учасник Струсівської аматорської заслуженої капели бандуристів «КОБЗАР». Будучи учасником капели, Микола Мечник виступав на гастролях в Росії, Литві, Польщі, Болгарії, Югославії. В 1967 році на базі хорового відділу училища організував чоловічий вокальний ансамбль «Октава», який продовжує працювати і до сьогоднішнього дня, здобуваючи перемоги у різноманітних конкурсах та фестивалях. Протягом багатьох років Микола Павлович очолював комісію вокально-хорових та музично-теоретичних дисциплін Тербовлянського вищого училища культури, керував аматорськими хоровими колективами сіл Романівка, Гумниська, Острівець. За багаторічну творчу роботу Микола Мечник нагороджений грамотами і відзнаками Міністерства культури СРСР (1957 р.), Міністерства культури України (1972, 1996 рр.). 10 червня 1987 року нагороджений почесним званням «заслужений працівник культури України». В 2007 р. за багаторічну працю в галузі культури нагороджений Почесною грамотою Ради міністрів України. За підсумками 2018 року Миколу Павловича Мечника нагороджено обласною премією в галузі культури.

Помер М. П. Мечник 9 липня 2023 р. Більше 60-ти років життя віддано українському мистецтву і до самої смерті Микола Павлович продовжував навчати сольного співу молодих студентів у Тербовлянському фаховому коледжі культури і мистецтв.

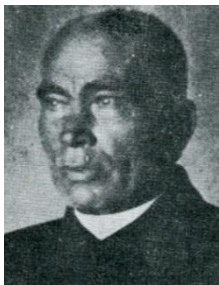
*****

У 1906 р. в с. Вищі Луб'янки Збараського району (нині

Тернопільській) народився *Галещук Лука Кирилович* – педагог, поет. Після закінчення шкіл в Луб'янках і Збаражі молодий Галещук вступає до Терно-

пільської учительської семінарії, де крім навчання він кидається у вир кипучого життя: пише вірші, належить до юнацької організації молоді «Каменярі». За свої революційні переконання, за вірші, його заарештовує польський уряд. Сидів недовго, бо доказів уряд не мав, але після закінчення семінарії посади вчителя йому не дали. Був безробітним. Одружився, працював на господарстві своєї дружини і писав вірші. Лука Кирилович, як і багато інших, радісно зустрів 1939 рік, думав, що прийшла справжня воля. Їде до Львова, працює у різних редакціях, друкує свої вірші. Але незадовго знову перші арешти у Львові, Тернополі та інших містах. «Зависла сокира» і над Л. Галешуком. Він кидає роботу та переїжджає на Лісовий хутір, займається господарством та писанням творів. За окупації – знову у Львові і втеча на село. Після війни Лука Кирилович працює вчителем німецької мови в школах на Збаражчині, від 1955 р. – у Вербовецькій середній школі Лановецького району. Лука Галешук автор численних поем, сонет, ліричних творів, які друкувались у різній періодиці, інколи вони з'являлись під псевдонімом «Атаманець». Окреме місце в його творчості – поема «Морозенко», яка вийшла окремою книжкою. У ній поет описує облогу Збаража в 1649 році військами Богдана Хмельницького. Зосереджує увагу на особі корсунського полковника Морозенка, розповідає про його героїзм, смерть під мурами Збаразької фортеці. Але більшість його творів залишилась у рукописах. Помер Лука Кирилович Галешук у 1965 році у рідному селі.

У 1851 р. в м. Збараж народився *Заячківський Олександр* – священник, громадський діяч, довголітній голова «Просвіти», голова банку «Надія» у м. Збаражі. Заснував у 1900 році читальню «Просвіти». Того ж року отець Заячківський став «Віцепрезисом» (заступником) Повітової ради та членом Окружної шкільної ради, у 1901 році – почесним крилошанином

(вищий титул священника), у 1916 році – деканом Збараського деканату. У листопаді 1918 року був обраний головою УНРади ЗУНР.

Помер 1926 року в м. Збаражі.

Використана та рекомендована література

Видатні люди Збаражчини : інформ. дов. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від. ; упоряд. Т. Кульпа. – Збараж, 2013. – 74 с.

Збараж: події, дати, імена [Текст]: реком. бібліогр. посіб. / Терноп. обл. від-ня Укр. бібл. асоц., Збараз. централіз. бібл. система; уклад.: В. Радовська, Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа, О. Раскіна. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2013. – 80 с.: фотогр, іл.

Землі Збараської славетні імена [Текст]: реком. біобібліогр. покажч. / Збараз. централіз. бібл. система, центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк; ред. Т. Кульпа; вступ. сл. Б. Будзана. – Збараж, 2019. – 286 с: фотогр.

Літературна Збаражчина [Текст]: реком. бібліогр. покажч. / Терноп. обл. від-ня Всеукр. громад. орг. «Укр. бібл. асоц.», Збараз. централіз. бібл. система; уклад.: Н. Сенчишин, В. Радовська; ред. Т. Кульпа; вступ. сл. П. Сороки. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2017. – 208 с.: фотогр.

Література землі Збараської: бібліогр. посібн. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Вип. 2. – Збараж: [б.в.], 2005. – 50 с.

Література землі Збараської [Текст]: бібліогр. посіб. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; упоряд. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2005. – вип. 3. – 61 с.

Тернопільський Енциклопедичний Словник [Текст] / передмова Г. Яворського. – Тернопіль: Збруч, 2004. – Т. 1. А-Й. – 696 с.,
2005. – Т. 2. К- О. – 706 с.,
2008. – Т. 3. П – Я. – 708 с.,
2009. – Т. 4. (додатковий) А – Я. – 788 с.

ЗМІСТ

Перелік основних ювілейних і пам'ятних дат року	3
Сорока П.	5
Горбачевський А.	9
Назар М.	14
Піщенко Т.	16
Олещук І.	18
Сливка Р.	22
Притула С.	24
Залеський А.	28
Клячківський Д.	31
Музичка А.	35

*****

Березень	
Добротвір Д.	38
Квітень	
Остапчук А.	38
Травень	
Небеш С.	39
Червень	
Качуровський М.	40
Паламарчук Я.	40
Присухін С.	41
Липень	
Яциковський Б.	42
Серпень	
Залеський А.	42
Вересень	
Шуст І.	43
Лагодинський М.	44
Листопад	
Мечник М.	46

*****

Галещук Л.	46
Заячківський О.	47

